

Una novel·la negra de rabiosa actualitat

Text > LAURA REIXACH

A la vida hi ha poques coses tan addictives com una novel·la negra ben travada. Ben poques. Si l'autor sap posar un bon cuc a l'ham a les primeres pàgines i atrapar el lector amb el misteri o el crim que cal esclarir, una bona part de la feina ja està feta. I Maribel Torres (Olot, 1968) es nota que, en això, hi té la mà trencada.

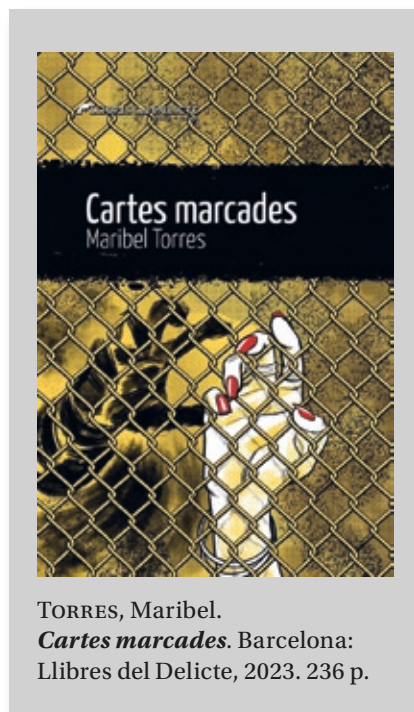
En aquesta intrigant *Cartes marcades*, el cuc és la desaparició de la Marta, una cooperant compromesa d'una ONG que ajuda dones explotades sexualment. Arran de l'encàrrec que en Juli Masó, l'home de la Marta, fa a la detectiva Adriana i el seu ajudant, en Pau, tots dos hauran d'engegar una recerca d'abast internacional que els portarà a enfrontar-se a les seves fòbies i temors més profunds, a banda de capbussar-se també en conceptes tan envitricollats com la justícia o la culpabilitat.

Després d'*El despertar del navegant* i *Aquí mano jo*, Torres torna a posar en dansa aquest duet d'investigadors tossuts i apassionats per la seva tasca. L'Adriana i en Pau. El principal i l'ajudant. Un binomi prototípic del gènere, una fórmula que no falla mai. O és que potser podem pensar en Sherlock Holmes sense que a l'instant no ens vingui al cap el lleial Watson? Sense oblidar que dos parells d'ulls poden ser més

efectius que només un i que, narrativament, aquest recurs permet a Torres desplegar un ventall més ampli de secundaris i de subtrames.

Tot i que a voltes un lector poc atent pot arribar a perdre el fil, Torres aprofita amb traça aquest desdoblament tan propi del gènere. Encesa la metxa, la flama ens consumeix. A la recerca de la solució de l'enigma inicial, l'autora aconsegueix que ens involucrem en aquest univers sòrdid i malèvol que ella desplega amb dinamisme i sense aturador. Paral·lelament a l'avanç de la trama, Torres introdueix detalls de les vides personals de la parella d'investigadors que porten el relat cap a un terreny més proper i quotidià, la qual cosa fa més versemblant tota la història.

Perquè, si un té interès a parlar del temps en què viu, el gènere de crim i misteri és el que hi encaixa de totes passades. I sembla que l'autora té inclinació per la més rabiosa actualitat, ja que per escriure aquesta novel·la s'ha documentat zelosament i amb rigor, i gràcies a aquesta dedicació ha aconseguit dibuixar un retrat ampli i crític de la violència de gènere, aprofundint en particular en aquella que exerceixen les màfies que trafiquen amb dones provinents de l'Europa de l'Est.

TORRES, Maribel.
Cartes marcades. Barcelona:
Llibres del Delicte, 2023. 236 p.

Cartes marcades, una obra negra orquestrada amb enginy al voltant dels dos investigadors, la carismàtica Ariadna i l'introvertit Pau. Sens dubte una parella que, si es consolida, ens farà viure moltes emocions d'infart mentre girem pàgina asseguts, còmodament i segurs, a la butaca.

La mirada de Pere Duran

Text > ESTER SEGUÍ BRUNET

Pere Duran: *Una mirada periodística* segueix la trajectòria professional i personal del banyolí Pere Duran i Serrats (1967), des dels seus inicis, a la segona meitat dels anys vuitanta, fins a l'actualitat. Les fotografies d'aquest reporter gràfic, que al llarg de quatre dècades ha treballat, entre d'altres, per a *La Vanguardia* o *El País*, no només mostren el pas del temps, sinó també l'evolució de la mirada del fotògraf, perquè les diferents imatges s'interrelacionen entre elles. L'autor, a partir de la mirada del Duran adolescent, desplega l'objectiu de la càmera, vinculat a la terra, les tradici-

ons i la gent. I tot això ho desenvolupa a partir de la idea que totes les històries, grans i petites, ens expliquen i defineixen com a comunitat.

D'una banda, la periodista Rosa Gil ens introdueix en el fil conductor de la seva obra fotogràfica, enfocada a retratar la realitat del territori i també la societat de l'època. Així, per exemple, destaca que Duran, el 2014, va guanyar el Premi de Fotoperiodisme dels Premis Carles Rahola de Comunicació Local gràcies a una imatge de Jordi Pujol, sol, a Queralbs, mirant l'infinit després de la confessió de la deixa d'Andorra.

D'altra banda, l'arxiver Josep Grabuleda afirma que «la seva imatge fotoperiodística (la seva fotografia gràfica) és una reproducció del fet (l'esdeveniment) vist sense edulcorants, dura, d'ullada directa i sense embuts». De fet, Duran dispara l'objectiu des del territori que l'ha forjat personalment i professionalment i retrata la realitat d'aquest territori.

El llibre recull la trajectòria de Duran en quatre parts. A la primera part, «Els inicis. L'època inclassificable», apareixen els primers passos del futur reporter gràfic amb imatges de l'aiguat

Una crònica contra l'oblit

Text > NÚRIA SURRELL

«**A** cada cantonada de la ciutat trista hi florien records, com roselles en els marges dels camins.» Les ciutats guarden records, els seus edificis en queden marcats i els seus habitants els duen (més o menys) a la memòria. Quim Curbet (Girona, 1959) agafa la ploma de cronista en el seu nou llibre, publicat per L'Avenç. Amb el títol *Cròniques de Tristia*, l'autor ens ofereix un recull d'històries, anècdotes i records fragmentats en capítols molt curts units per un mateix decorat: Tristia. Situada al llindar de la realitat i la ficció, és una ciutat trista, emboirada, fosca, freda, ombrívola, monocroma i plujosa. Com si d'un personatge es tractés, Tristia transmet l'ànim —o el desànim— en què viuen i sobreviuen els tristians.

Tristia viu en un context concret: la postguerra. Sense trobar-hi citat cap esdeveniment històric, el lector hi veu suficients referències per entendre de què es tracta: un recull de les vides que van succeir-se —o que podrien haver-se succeït, perquè en cap cas s'afirma que siguin personatges i fets verídics— sota el règim franquista a la ciutat de l'autor. El cronista, que pren la primera persona en el primer i darrer capítols, presenta l'obra com unes «modestíssimes cròniques». Les histò-

ries que el lector hi trobarà en són, de modestes. Totes són protagonitzades per aquella gent que no arriba mai als manuals d'història. Tot i això, l'autor, molt astutament, enmig del to anecdòtic que predomina a l'obra, hi introdueix comentaris, imatges i situacions tacades de burla, paròdia, ironia i crítica contra el règim que governa els tristians. Les armes, les prohibicions, els afusellaments i el control són al rerefons de molts dels episodis, així com les bombes que encara queden enterrades en els parcs on els nens surten a jugar.

El llibre fa el retrat d'una època, cobreix tots els àmbits de la vida de la ciutat, des del quiosc i el camp de futbol, fins al museu, la fàbrica i el convent, i hi apareixen totes les edats, professions i rangs. Voler incloure tots els espais i persones té, però, alguna contrapartida. Per una banda, els capítols són petits bocins de la història de la ciutat, de manera que tenen molt poca continuïtat narrativa entre ells —i aquí podríem discutir si d'aquesta obra se'n pot dir novel·la. Per altra banda, els personatges no tenen temps ni espai per aprofundir-se i queden en un pla més caricaturesc. *Cròniques de Tristia* es configura com un retrat fragmentat, amb episodis curts —acompanyats d'unes magnífiques il·lustracions del

mateix autor— i amb aparicions dels personatges igual de curtes. Aquesta fragmentació i poca profunditat, però, estan al servei d'un bé major: plasmar la postguerra d'una ciutat catalana arribant a tots els racons. L'autor no es deixa cap forat de la quotidianitat per exposar i denunciar aquesta realitat davant dels ulls del lector contemporani. I el que plana sobre tota l'obra és una crítica de l'oblit i de la voluntat del poder de maquillar i amagar la història. Una història que, encara que no surti als manuals educatius, es manté viva en edificis, carrers i persones. I ara també en aquest llibre.

CURBET, Quim.
Cròniques de Tristia.
Barcelona: L'Avenç, 2023. 216 p.

del 1982 o de la nit banyolina. A la segona part, «Banyoles, subseu olímpica. La consolidació», l'autor ens mostra un Banyoles transformat pels Jocs Olímpics del 1992. És d'aquesta època segurament una de les fotografies més icòniques, la del boiximà del Museu Darder, conegut com el Negre de Banyoles. La tercera part, «L'evolució constant. Tot un fotoperiodista», es caracteritza pel testimoniatge de tota mena d'esdeveniments, com ara competicions esportives, festes o successos (incendis, el naufragi de *L'Oca*...), i pel seguiment de personatges, com ara polítics amb ac-

titud relaxada (Pasqual Maragall, Jordi Pujol...), i esdeveniments. Finalment, la quarta part, «L'estany màgic. L'escola permanent», significa un retorn a les arrels, concretament un retorn a l'estany de Banyoles, «la seva font d'energia i inspiració incessant».

En definitiva, les fotografies de Duran, tant les de la seva producció gràfica com les de creació més personal i artística, ens mostren una mirada cada vegada més madura i conscient, que juga amb els punts de vista o els enfocaments per acabar deixant un regust perdurable al paladar.

GRABULEDA, Josep; DURAN, Pere. *Pere Duran: Una mirada periodística*. Girona: Rigau Editors, 2023. 107 p.
(Fotògrafs Banyolins; 15)